

Julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän kokous 2.5.2022 klo 9-11

Aika: ma 2.5.2022 klo 9-11

Paikka: <https://cscfi.zoom.us/j/667471337>

Kokousmerkintä: <https://wiki.eduuni.fi/x/yDo5E>

Tallenne: <https://kannu.csc.fi/s/EJNtmnNEcWzNXnE>

Asialista / muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin

3. Käsiteltävät asiat

• 3.1 Horizon2020 Deliverables

"Deliverables are additional outputs (e.g. information, special report, a technical diagram brochure, list, a software milestone or other building block of the project) that must be produced at a given moment during the action." (Lähde: [Horizon 2020 Online manual](#), [viitattu 4.4.2022])

"In project management, a deliverable is a product or service that is given to your client. A deliverable usually has a due date and is tangible, measurable and specific. A deliverable can be given to either an external or internal customer and satisfies a milestone or due date that is created and produced in the project plan. A deliverable can be a software product, a design document, a training program or other asset that is required by the project plan." (Lähde: [Burley, 2019](#) [viitattu 4.4.2022])

"Project deliverable: A document containing a project report, intended to be delivered to a customer or funding agency describing the results achieved within a specific project." (Lähde: [CRIS information elements relevant for OpenAIRE](#). [viitattu 21.4.2022])

Ks. esimerkki [Deliverable-julkaisusta](#).

- Yhteen hankkeeseen liittyviä Deliverableja voi olla useita.
- Varsinainen hankeraportti (yleensä) erikseen.
- Hankkeen sisäinen review prosessi
- Julkaisija: hanke itse
- Hyväksynnästä/julkaisemisesta voi päättää esim. yksittäinen osallistuva organisaatio tai esim. hankkeen vetäjä.
- Julkaiseminen kuitenkin pakollista, rahoitusehdoissa määritely: "The coordinator must submit the deliverables"
- Julkaistaan Cordis-tietokannassa – huom. jossa siellä maininta: "after they have been approved by the EC project officer" – eli lopulta kuitenkin myös jonkinlainen virallinen hyväksyjätaho:

"For Horizon 2020 projects, CORDIS publishes links to the project's public deliverables (or documents describing them) after they have been approved by the EC project officer. The deliverables are classified by type: document or report; websites, patent filings, videos etc; demonstrator, pilot, prototype; Open Research Data Pilot; ethics requirements." (Lähde: [Cordis content](#); [viitattu 4.4.2022])

KYSYMYKSET: Voidaanko kirjata?

Tiukasti ajatellen kriteeri ulkoisesta julkaisijasta ei täyty, ei myöskään julkaisemisesta päättävää riippumatonta toimituskuntaa. Ulkoinen rahoittaja on, joka se (hieman epäohdonmukaisesti) ei riitä ehdoksi tekstimuotoisissa julkaisuissa (toisin kuin AV-aineistoissa). Koska Deliverablesien tuottaminen kuitenkin pakollista, olennainen osa projektia ja virallisempi hyväksyntä viimeistään Cordis-vaiheessa on, voisiko ajatella rinnastuvan raporttiin D4? (Ja muutama Juulissa jo onkin.)

TUNista tehty muutamia kirjauksia näistä tapauksista. Todettu, että jos kirjauksista tehdään linjaus, niin D4 sopivin luokka. Kirjauksille ei esitetty esteitä, tosin on oltava pysyvä julkinen tallennuspaikka, Cordis alustana ok. Voitaisiin myös konsultoida jotakin tutkimusrahoittajaa.

Jätetään seuraavaan kokoukseen, Marja-Leena Harjuniemi kysyy asiasta tutkimusrahoittajilta.

16.5.2022 / MLH:

Olen selvittellyt Deliverables-asiaa, tutustunut projektinjohtamisen käytäntöihin ja kysynyt tulkintaa sekä rahoitusasiantuntijalta (JYU) että OKM:n Jukka Haapamäeltä. Sekä rahoitusasiantuntijan että Haapamäen tulkinta on, että **välivaiheen Deliverables-julkaisuja ei kuuluisi kirjata**, ainoastaan loppuraporttina toimiva Deliverables-julkaisu vain. (Ja sekin vain, jos on julkaistu eli julkaisemisen muut ehdot täyttyvät.)

Projektit jaetaan tyypillisesti useampaan vaiheeseen, joista niistä jokaisesta tuotetaan erinäinen määrä rahoittajan kanssa sovittavia etenemisraportteja eli Deliverables-dokumenteja/tuotoksia. Deliverablesit voivat sisällöllisesti olla mitä vaan, dataa, suunnitelmia, saavutuksia, jne. ja ne on pääsääntöisesti suunnattu nimenomaan rahoittajalle/ohjausryhmälle. Vasta projektiin viimeisessä vaiheessa tehdään kaikki edelliset vaiheet yhteen vetävä Deliverables, joka se sitten analysoi yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, saavutukset, yms. loppuraporttilta vaadittavaa. Ja joka se sitten D4. Mutta että välvaiheen Deliverables-julkaisuja (vaikka nekin usein raporttimaisia) ei.

Lisäksi normaalit muut julkaisemiseen liittyvät vaateet: oltava jotakin kautta julkaistu (ei välttämättä avoin, mutta julkaistu) ja että tekijöiden nimet näkyvissä, affiliaatioyhteydet, jne. EU-hankkeissa julkisesti esille laittaminen liittyy EU-hankkeiden tavoitteeseen avoimuudesta. Eli pelkästään se, että jokin deliverable on esillä projektin sivuilla, ei tee siitä julkaisua.

Palataan asiaan seuraavassa kokouksessa. Pohditaan myös Deliverables-sanan terminologiaa (tuotos; aikaansaannos; tms.).

14.9.2022 MLH:

Vuoden 2022 käsikirjaan **tyyppiin D4** lisätty tarkenne:

Luokkaan eivät sisälly: **Hankkeiden tuotoksiin (esim. deliverables) viedyt välvaiheen julkaisut**

- **3.2 Venäjän- yms. kielten merkistöt; kyrilliset, korea, japani, jne.**

Onko kirjaamiseen tarpeen tehdä kansallinen linjaus / kirjaussuositus?

Nimimuodon kirjaamisesta erilaisia käytäntöjä: alkukielineen + englanninkielinen käännös, pelkkä alkukielineen, translitteroitu. Todettu että välillä käännöksen tai translitterointi saaminen myös haastavaa. Erilaisia käytäntöjä käytetäänkö hakasulkuja tai normaaleja. Toistaiseksi ei ole todettu tarvetta säännölle. Mutta suositus voisi olla tarpeellinen, jotta helpotettaisiin yhteisjulkaisuiden tunnistamista.

Linjataan suositukseen kirjata alkukielineen + hakasuluissa englanninkielinen käännös. esim.

[Attentional bias processing mechanism of emotional faces : anger and happiness superiority effects]

Todettu tarpeelliseksi pidemmän aikavälin kehityksenä lisätä virran tietomalliin paikka julkaisun nimen käännökselle.

- **3.3 ThinkLink-alustan käyttäminen julkaisualustana (Saara Vielma/Metropolia)**

I-julkaisujen määrittelyn mukaan verkkosivuja ei oteta mukaan tiedonkeruuseen. Voiko Thinglink-kokonaisuuksia kuitenkin pitää multimedijajulkaisuina, joita voidaan hyväksyä? (Jos tekijätiedot, ilmestymisaika, jne.) Thinglinkissä voi olla kuvaa, videota, tekstiä ja linkkejä yhdessä julkaisussa. Esimerkki: <https://www.thinglink.com/card/1522871817390260225> (tässä ei tekijätietoja eikä vuotta; ei pyritty saamaan tiedonkeruuseen)

What is ThinkLink Scenario Builder: ThingLink Scenario Builder is an authoring tool for recreating real-life learning environments and situations in the cloud using interactive media. Quickly develop immersive learning with rich data insights while improving learning outcomes.

ThinkLink-alustan käyttöä mietittävä ennakkotapauksena, sallisiko jatkossa myös lisääntyvästi muiden alustojen käyttöä. Julkaisut eivät ole löydettävissä alustalta Googlen kautta, ainoastaan linkin kautta. Alustan pysyvyydestä ei takeita, mutta toisaalta esim. youtube ei alustana pysyvä - kuitenkin avoin ja löydettävissä. Ehdotettu, että oppimateriaalit voisi olla sopiva vertailukohta näille. Toisaalta, alustalla voi julkaista myös muita kuin oppimateriaaleja. Todettu, että ThinkLink vaikuttaisi olevan enemmän työväline jolla voi tehdä visuaalisia esityksiä.

Päätetty, että voi kirjata i1 julkaisuja, jos täyttää muut kriteerit ja linkitetty pysyvästä paikasta.

- **3.4 Editor-in-Chief : Pitäisikö huomioida? (Katri Seitsonen/Aalto)**

Rinnastuuko Special Issue -toimittajuuteen? Vai onko aktiviteetti?

Todettu, että päätoimittajuus on aktiviteetti; ks. <https://koodistot.suomi.fi/codescheme;registryCode=research;schemeCode=aktiviteetti;jaroolit>.

- **3.5 Kuvien tallentaminen : tiedelehdissä ilmestyneet kuvat (Kimmo Niukkanen / TY)**

Kuuluuko laittaa? Esim. <https://www.nature.com/articles/s41380-021-01270-3> - - (MLH: Kuva sisältyy saman lehden artikkeliin: <https://doi.org/10.1038/s41380-021-01333-5>)

HYssä on laitettu muutamia kansikuvia luokkaan f1, esim. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/adfm.202170192>.

Tekijän oltava taiteellisen alan asiantuntija, jotta voidaan laittaa f-luokkaan. Tutkimusryhmä voi ideoita kuvan, mutta jos taide ei kuulu henkilön asiantuntemukseen korkeakoulussa, ei voi kirjata. Linjataan, että pääsääntöisesti ei kuulu kirjata, ellei tosallisesti taiteellista.

DOI-tunniste ei voi olla peruste kirjaamiselle, koska tunnisteiden hakeminen helppoa.

- **3.6 Artikkelityyppisten A4-artikkelien tunnistaminen (Tanja Heikkilä/TUNI)**

Osa konferenssiartikkeleista muistuttaa muodollisesti kovinkin aikakauslehtiartikkeleita (A1). Esimerkiksi *Procedia*-sarjassa ilmestyneet konferenssiartikkelit. Linjauksemme mukaanhan nämä kirjataan A4:na [jos kanava kokonaisuudessaan pelkästään konferensseja sisältävä julkaisu/MLH]; (kokoukset 12.10.2016; 5.3.2020) Meidän tutkimustietojärjestelmässä (Pure) aikakauslehtiartikkelit ja konferenssijulkaisut kirjataan eri lomakkeen kautta. Perinteinen konferenssiartikkelin muistuttaa metatiedoiltaan enemmän kokoomateosartikkelia (A3) ja sen tallennuslomakekin meillä on tuollainen kokoomateosartikkelin tyylinen. Tämä aiheuttaa pienen osan ongelman näiden aikakauslehtiartikkelityyppisten konferenssijulkaisujen kirjaamiseen.

- Onko muilla vastaavaa ongelmaa? Saatteko eroteltua tiedonkeruussa helposti A1 ja A4-julkaisut, mikäli A4 on lehtiartikkelityylinen?
- Entä pitääkö tämä huomioida jotenkin attribuuttipohjaisessa tiedonkeruussa tai miten tämä on ylipäänsä siinä huomioitu?

JYUssa ei todettu vastaavaa ongelmaa, koska erilainen lomakepohja. Attribuuttipohjaisessa tietomallissa eroteltu tapahtuu emojulkaisun Tyyppikoodin perusteella.

- Aiemmista kokouksista siirtyneet, OKM:n kommentoimat:

- 3.7 Tilakoodi 3 : onko tarpeen rajoittaa käyttöä?

Onko tarpeen saada metatiedoista selville, miksi julkaisu ei kuulu tiedonkeruuseen? (=jos, niin tarvitaan kaikille tarkat apukytkimet esim. "toimituskunta puuttuu", "käännös")

Vai riittääkö vain tieto, että julkaisu ei ole tiedonkeruukelpoinen? (=pelkkä tilakoodi 3 käyttö riittäisi; yleisempi suodatin).

Minkälaisia muita aineistoja (kuin ei-rap. blogit, käännökset, uudet painokset, osaraportit) tilakoodille 3 organisaatioissa nyt tallennetaan? Attribuuttipohjaisen mallin ajatus oli, että attribuuteilla pystyttäisiin päättämään kuuluminen tiedonkeruuseen, mutta onko tarve kuinka tarkalle erottelulle?

Linjataan toistaiseksi, että blogit ilman toimituskuntaa saavat mennä tilakoodille 3 (vaikka määritelty alunperin/aiemmin kuuluviksi aktiviteetteihin) + toimituskuntakytkin, mutta mietitään kestävämpää ratkaisua attribuuttien kautta erottelemaan, mitkä kuuluvat ja mitkä ei.

Keskusteltu että yksi ongelma myös organisaation ulkopuolisten julkaisuiden kirjaus ei mahdollista (esim. entinen ulkopuolinen organisaatio), koska Virta tunnistaa lähettävän organisaation ja sallii vain yhden organisaation per. lähettäjä. Keskusteltu tutkijan Orcidista tuomien julkaisuiden näkyvyydestä tiedejatutkimus.fi:ssä, näkyisikö julkaisupuolella vai ainoastaan profiileissa. Jos tulisi julkaisupuolelle, epäsuhta siihen että virta-puolella julkaisupuolelle sallimista rajataan.

Todettu että erillisten kytkinten lisäämistä ei kannateta, koska määrä voi kasvaa hallitomasti. Ehdotettu, että sen sijaan yksi mahdollisuus voisi olla vapaateksikenttä selitteelle, mutta todettu, että lisätietokenttään aiheuttaisi lisätyötä ja ei välttämättä tutkijalle kovin hyödyllinen.

Päätetty, että ei tarvetta tehdä muutosta nykyisiin käytäntöihin.

ToimituskuntaKytkin -tiedon lisäämisen osalta vielä palattava, katsottava i-luokan lopullinen attribuuttimalli.

- 3.8 Kirjaukset jatko-opiskelijoille (jatkoa edellisestä kokouksesta 25.1.)

Määrittelemän mahdollinen tarkennus (etenkin vaatimus 6 kk apurahasta). Edelleen auki oleva asia. Jukka Haapamäki selvittelee tätä OKM:n sisällä.

Ehdotettu korvaavaksi kriteeriksi "aktiiviseksi ilmoittautuminen", todettu myös että apurahojen kesto ei välttämättä edes sellainen asia joka kuuluu tiedonkeruusta vastaaville henkilöille, sen lisäksi että on vaikea tarkistaa. (Ks. myös kokous 19.9.2022)

- 3.9 Ns. lyhyet monografiat (Palgrave Pivot; Routledge Focus) -sääntö : onko edelleen voimassa vai poistetaanko?

Ks. A3-sääntökohta: "Luokkaan sisältyvät myös lyhyet erillisteokset (Palgrave Pivot ja Routledge Focus), ks. julkaisufoorumin ohjausryhmän linjaus 8.6.2016."

Edelleen auki oleva asia. Odottaa uutta käsittelyä Jufossa. Jukka Haapamäki ottaa esille Jufon kokouksessa, kysytty uudelleen myös Jufosta.

Ratkaisuehdotuksina joko säännön poistaminen kokonaan (koska monta ongelmaa; myös attribuutteja ajatellen) TAI säännön perustelupäivämäärän päivittäminen + mahdollisesti johdonmukaisuuden vuoksi *SpringerBriefs*-sarjan lisääminen (koska täysin samanlainen ns. lyhytmonografiasarja).

Todettu, että ellei C-luokkaan, niin olisi huomioitava attribuuttimallissa niin että A3 muotokoodi voisi olla myös erillisteos. (Ks. myös kokous 19.9.2022 sekä kokous 1.12.2022)

KOMMENTTI 20.5.2022 IMLH:

SpringerBriefs-sarja ei rinnastu Palgrave Pivot ja Routledge Focus -sarjoihin. Näin, koska SpringerBriefs -sarja ei ole vertaisarvioitu. Niissä vain editoriaalinen arviointi:

"Both solicited and unsolicited manuscripts are considered for publication in the SpringerBriefs in Education series. Potential authors are warmly invited to complete and submit the Briefs Author Proposal form. All projects will be submitted to editorial review by editorial advisors."

Ei tarvitse huomioida tässä säännössä SpringerBriefs-sarjaa. Springer Briefs D-tyyppiin.

- 3.10 Graafisen suunnittelijan työ : onko raportoitavaa työtä? taideyhmän kokouksessa 1.3. 2022 esitetty kysymys

Esim. oppilaitoksen kirjasarjan kansien suunnittelu, hankeposterit.

Jukka Haapamäki (OKM): Ei, jos ei kuulu henkilön tutkimustoimintaan tai asiantuntemukseen. Jos henkilö ei työksensä tutki tai opeta ko. alaa, ei kuulu kirjata. (Graafisen suunnittelijan työ on ns. tukitoiminto)

Asiantuntemuksella viitataan ainoastaan tutkimukseen tai opettamiseen. Ammattikorkeakouluissa tehdään paljon kirjauksia, jotka perustuvat asiantuntemukseen, mutta henkilöiden asiantuntemus ei perustu tutkimukseen tai opettamiseen. Muutamassa organisaatiossa tehty muutama kirjaus, jotka tehty ulkopuolisille rahoituksella hankkeeseen, ja tekijälle tulee tekijänoikeudet. Myöskään esim. viestinnän tekemiä julkaisuja ei kuulu kirjata, tai taidepuolella esim. tukitoiminnassa työskentelevät kuvaajat.

Todettu, että pääsääntöisesti eivät kuulu. Johanna Viljanen lähettää kuvauksen tapauksesta OKM:lle. Keskustelua voidaan myös jatkaa taideryhmän kokouksessa 18.5. (Ks. taideryhmän kokous 18.5.)

- **3.11 Markkinointiviestintään tarkoitettujen julkaisujen raportointi** (kysymys taidealaryhmästä)
"Pelkästään markkinointiviestintään tarkoitettuja julkaisuja ei raportoida" kaivattu tarkennus.
Yleinen tulkinta oli, että tällä tarkoitetaan nimenomaan yliopiston/korkeakoulun oman toiminnan promotointiin liittyviä markkinointijulkaisuja (yliopiston omia esitteitä; opiskelijahakuihin liittyvät PR-tuotteet, tms.), mutta ei esim. tv-mainoksia tai muita selkeästi ulkopuolisen julkaisijan tuotoksia, joihin korkeakoulun henkilö vain oman asiantuntijapanoksensa kautta osallistuu.
Jukka Haapamäki (OKM): Sama näkemys, tarkoitettu rajaamaan oma markkinointi.
- **Muita mahdollisesti käsikirjatarkennuksia vaativia asioita : pohdinta kesken**
 - **3.12 B1-kohdan sääntö**
"Luokkaan kuuluvat vertaisarvioimattomat kirjoitukset tieteellisissä aikakauslehdissä sekä lyhyet tutkimusessetukset (case report) tai lyhyet katsausartikkelit, pääkirjoitukset (editorial), kirja-arvostelut (book review), keskustelupuheenvuorot (discussion, letter) ja kommentit (comments) tieteellisissä aikauslehdissä. Em. julkaisutyypit merkitään luokkaan B1 vaikka ne olisivat vertaisarvioituja." (7.5.2)
 - Etenkin tekstityypit: Case Reports, Short Reports, Research Letters
 - Yleensä selvästi lyhyempiä kuin saman lehden varsinaiset tutkimusartikkelit
 - Termi 'lyhyt' kaiken kaikkiaan ongelmallinen
 - Ei aina tieteellisen artikkelin rakennetta (vs. arvioinnin määritelmä)
 - Lehtien väliset erot eri tekstityyppien rakenteessa ja määritelmässä (myös merkkimäärässä; pituus) suuria
 - Myös lääketieteen Short report -poikkeus sekoittaa (=sallitaan tyyppiin A1)
 - Lisäksi useita korkean Jufo-tason kanavia, jotka sisältävät pelkästään esim. letters-tyyppisiä artikkeleita (esim. *Organic Letters*), mutta jotka (koska Jufo-taso) joka tapauksessa on kirjattava tyyppiin A1.
 - Onko kenelläkään ehdotusta sanamuodoksi / tarkennukseksi tähän sääntökohtaan?
 - **3.14 Ulkoisen rahoittajan rooli AV-aineisto vs. muut**
Linjaus tällä hetkellä epäjohtamukainen. OKM:n tiedossa, mietitään, miten voidaan ratkaista. Haastava, liittyy rahoituskysymykseen.

Todettu, että selkeämmälle muotoilulle tarvetta. Tieteenalakohtaiset erot hankaloittavat tilannetta. (Ks. kokous 14.9.2022 ja käsikirjamuutokset 2022 / MLH 14.9.2022)

4. Muut asiat

- **Taidealaryhmän** puheenjohtajana toimii jatkossa Helena Haimi (Taideyliopisto); tiedoksi taidealaryhmän viimeisin kokous 1.3.2022.
 - *Seuraava kokous 18.5. klo 10-12*
- Myös TUHA-ryhmän nykyisen puheenjohtajan 2-vuotiskausi on päättymässä. Kaikki tehtävästä kiinnostuneet, ilmoittauduttehan kokouksessa 😊
 - *Ei ilmoittautuneita*
- KOTA-seminaari 22.-23.8., Joensuu
- *Attribuuttipohjainen tutkijaohjeistus, kysytty aikataulua. Pyritään saamaan mahdollisimman pian.*

5. Seuraava kokous

Syksylle, sovitaan tarkemmin lähempänä.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.58